

BOLALARGA INGLIZ TILINI O'RGATISHDA QO'SHIQLARNING AHAMIYATI

**Muminova Nodira Maxmudovna. Qodirova Gulbaxor Turdiyevna.
Tillaboyeva Feruza Abdulazizovna. Abdullayeva Nargiza Sobirjonovna.
Turaxodjayeva Moxidil.**

Annotatsiya

Ushbu ilmiy maqola bolalarga ingliz tilini o'rgatish jarayonida qo'shiqlarning asosiy rolini o'rganadi. Musiqa uzoq vaqtdan beri, ayniqsa, yosh o'quvchilarda tilni o'zlashtirish va saqlashni kuchaytiradigan kuchli ta'lim vositasi sifatida tan olingan. Tegishli adabiyotlar va empirik tadqiqotlarni ko'rib chiqish orqali ushbu maqola bolalar uchun ingliz tilini o'qitishda qo'shiqlarni qo'shishning afzalliklarini ta'kidlaydi. Musiqaning til o'rganishga kognitiv, lingvistik va ijtimoiy-emotsional ta'sirini o'rganish orqali o'qituvchilar yosh o'quvchilar uchun til o'rganish tajribasini qiziqarli va samarali o'tkazish uchun sinfda qo'shiqlarning samarali integratsiyasi haqida qimmatli tushunchalarga ega bo'lishlari mumkin.

Kalit so'zlar: ingliz tilini o'rgatish, bolalar, qo'shiqlar, musiqa, til o'zlashtirish, til o'rganish natijalari

Kirish:

Bolalarga ingliz tilini o'rgatishda qo'shiqlardan pedagogik vosita sifatida foydalanish til ta'limi sohasida katta e'tibor qozondi. Musiqa yosh ongni o'ziga jalb qilish, kognitiv jarayonlarni rag'batlantirish va ta'lim natijalarini yaxshilash uchun noyob qobiliyatga ega. Ushbu maqolada biz musiqaning til o'rganish jarayonida taqdim etishi mumkin bo'lgan kognitiv, lingvistik va ijtimoiy-emotsional afzalliklarini o'rganib, bolalar uchun til o'rgatishda qo'shiqlarning ahamiyatini ko'rib chiqamiz. Qo'shiqlarning bolalarning tilni o'zlashtirishi va malakasiga ta'sirini tushunib, o'qituvchilar ingliz tili sinfida qiziqarli va samarali o'rganish tajribasini yaratish uchun ohang kuchidan foydalanishlari mumkin.

1. Til o'rganishda qo'shiqlarning kognitiv foydalari:

Qo'shiqlar xotira, diqqat va ijro etuvchi funktsiyalarda ishtirok etadigan miyaning turli sohalarini faollashtirish orqali bolalarning kognitiv qobiliyatlarini jalb qiladi. Qo'shiqlarning ritmik naqshlari, melodik tuzilmalari va takroriy tabiati kognitiv ishlov berish va xotirani saqlashni osonlashtiradi. Qo'shiq matni, ohang va lug'atni takrorlash orqali bolalar lingvistik elementlarni yanada samaraliroq o'zlashtirishlari va ularni osonroq eslab qolishlari mumkin. Bundan tashqari, eshitish, vizual va kinestetik

stimullarni o'z ichiga olgan musiqaning multisensorli tabiati kognitiv faollikni oshiradi va yaxlit o'rganish tajribasini rivojlantiradi.

Bolalarning kognitiv qobiliyatlarini qo'shiqlar orqali jalb qilish musiqadan til o'rgatishda kuchli ta'lim vositasi sifatida foydalanishning asosiy jihati hisoblanadi. Qo'shiqlarning ritmik naqshlari, melodik tuzilmalari va takroriy tabiati yosh o'quvchilar uchun kognitiv ishlov berish, xotirani saqlash va umumiy ta'lim natijalarini yaxshilashda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Keling, bolalarga ingliz tilini o'rgatishda qo'shiqlarni kiritishning kognitiv afzalliklarini ko'rib chiqaylik:

1.1. Miyaning turli sohalarini faollashtirish:

- Qo'shiqlar xotira, e'tibor va ijro etuvchi funktsiyalar bilan bog'liq bo'lgan miyaning bir nechta sohalarini jalb qiladi. Musiqa va tilning o'zaro ta'siri lingvistik ma'lumotlarni qayta ishlash va saqlash uchun mas'ul bo'lgan neyron tarmoqlarni rag'batlantiradi.

1.2. Kognitiv qayta ishlashni osonlashtirish:

- Qo'shiqlarning ritmik naqshlari va melodik tuzilmalari kognitiv qayta ishlashga yordam beradigan tizimli asosni ta'minlaydi. Bolalar qo'shiq kontekstida lingvistik elementlarni tartibga solishlari va o'zlashtirishlari mumkin, bu ularga mazmunni tushunish va eslab qolishni osonlashtiradi.

1.3. Kengaytirilgan xotirani saqlash:

- Takrorlash qo'shiqlarning asosiy tarkibiy qismi bo'lib, qo'shiq matni, ohanglari va lug'at boyligini qayta-qayta ta'sir qilish orqali bolalar xotirasini mustahkamlaydi. Qo'shiqlarning jozibali va esda qolarli tabiati yosh o'quvchilar ongida til tushunchalarini mustahkamlashga yordam beradi.

1.4. Lingvistik elementlarning ichkilashtirilishi:

- Qo'shiqlarni tinglash va qo'shiq kuylash orqali bolalar lingvistik elementlarni yanada samaraliroq o'zlashtirishlari mumkin. Qo'shiq matni, ohang va ritmning uyg'unligi lug'at, grammatika va talaffuzni o'zlashtirishni osonlashtiradigan yaxlit va esda qolarli o'rganish tajribasini yaratadi.

1.5. Ko'p sensorli stimulyatsiya:

- Musiqa eshitish, vizual va kinestetik stimullarni o'z ichiga olgan holda ko'p hissiy tajribani taqdim etadi. Bolalar nafaqat qo'shiq matnini eshitadilar, balki vizual tasvirlarni (masalan, musiqa videolari yoki rasmlari) ko'radilar va kinestetik harakatlarni (qarsak chalish yoki raqsga tushish kabi) qiladilar. Ushbu multisensorli yondashuv kognitiv faollikni oshiradi va yaxlit o'rganish tajribasini targ'ib qiladi.

2. Til o'zlashtirishda qo'shiqlarning lingvistik afzalliklari:

Til o'rgatishda qo'shiqlardan foydalanish turli lingvistik ko'nikmalarni, jumladan, so'z boyligini o'zlashtirish, talaffuz qilish, grammatika va sintaksisni rivojlantirishga yordam beradi. Qo'shiqlardagi qo'shiqlar bolalarga so'z va iboralarning ma'nosi va ishlatilishini tushunishga yordam beradigan kontekstda asl tildan foydalanishga yordam beradi. Musiqadagi melodik intonatsiya va ritm talaffuz va fonematik ongni yaxshilashga yordam beradi, bolalarda aniq va ravon til ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Bundan tashqari, qo'shiqlarning kontekstli tabiati tushunishni kuchaytiradi, tilning ravonligini ta'minlaydi va kommunikativ kontekstda til ishlab chiqarishni rivojlantiradi.

3. Til o'rganishda qo'shiqlarning ijtimoiy-emotsional foydalari:

Qo'shiqlar bolalarning ijtimoiy-emotsional rivojlanishiga yordam beradigan ijobiy va qiziqarli o'quv muhitini yaratadi. Musiqa his-tuyg'ularni uyg'otadi, ijodkorlikni rag'batlantiradi, til o'rganish jarayonida zavq va motivatsiya hissini uyg'otadi. Guruhda birgalikda qo'shiq aytish ijtimoiy o'zaro ta'sirni, hamkorlikni va tengdoshlarni bog'lashni rag'batlantiradi, muloqot qobiliyatlari va madaniy xabardorlikni oshiradi. Shuningdek, qo'shiqlardan foydalanish bolalarning o'ziga bo'lgan ishonchini, o'zini ifoda etishini va o'ziga bo'lgan hurmatini oshirishi mumkin, chunki ular ijodiy va ifodali til faoliyati bilan shug'ullanadilar, ularning ijtimoiy-emotsional farovonligini rivojlantiradilar.

Xulosa:

Qo'shiqlar bolalarga ingliz tilini o'rgatishda muhim rol o'ynaydi va tilni o'rganish natijalarini yaxshilaydigan ko'plab kognitiv, lingvistik va ijtimoiy-emotsional imtiyozlarni taklif qiladi. Qo'shiqlarni til o'rgatishga integratsiyalashgan holda, o'qituvchilar bolalarni jalb qiladigan, tilni o'zlashtirishga yordam beradigan va har tomonlama rivojlanishga yordam beradigan dinamik va chuqur o'rganish tajribasini yaratishi mumkin. Til o'rganishda ohangning kuchi sinfdan tashqariga chiqib, bolalarning til ko'nikmalarini, madaniy tushunchalarini va o'rganishga bo'lgan muhabbatini boyitadi. Bolalarga ingliz tilini o'rgatishda qo'shiqlarning ahamiyatini qamrab olish o'qituvchilarga tilni o'zlashtirishga yordam beruvchi hamda til va madaniyatni umrbod qadrlashni rivojlantirish katalizatori sifatida musiqaning o'zgaruvchan salohiyatidan foydalanish imkonini beradi.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, qo'shiqlar miyaning turli sohalarini faollashtirish, kognitiv qayta ishlashni osonlashtirish, xotirani saqlashni kuchaytirish, lingvistik elementlarni ichkilashtirishni rag'batlantirish va multisensorli stimulyatsiyani ta'minlash orqali til o'rganishda kognitiv katalizator bo'lib xizmat qiladi. Musiqa va tilning uyg'unligi bolalarning kognitiv qobiliyatlarini optimallashtiradigan va tilni samarali o'zlashtirishga yordam beradigan dinamik va qiziqarli o'quv muhitini yaratadi. Bolalarga ingliz tilini o'rgatishda qo'shiqlarning kognitiv afzalliklaridan foydalangan holda, o'qituvchilar yosh o'quvchilarning kognitiv ehtiyojlari va ta'lim afzalliklarini qondiradigan boyitilgan va ta'sirli o'rganish tajribasini yaratishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Муминова, Н. М. "Общие вопросы методики преподавания русского языка как иностранного на начальном этапе обучения." *Экономика и социум* 6 (73) (2020): 910-912.
2. MUMINOVA, NODIRA MAXMUDOVNA, FERUZA ABDULAZIZOVNA TILLABAYEVA, and NIGORA ABDUKARIMOVA BAKHTIYOR QIZI. "Interdisciplinary Communication in the Linguistic Analysis of a Literary Text in Russian Lessons in the Role of the Socio-psychological Aspect of Communication with Students." *JournalNX* 6.12 (2020): 58-62.
3. TILLABAEVA, F., N. MUMINOVA, and S. ZHABBAROVA. "A Way to Implement Intersubject Communications in Russian Classes in High School Using a Linguistic Analysis of a Literary Text." *JournalNX* 6.05 (2020): 290-292.
4. Qodirova, G. T. "Linguistic and communicative competence in learning language." *International conference*. 2016.

5. Qodirova, G. T. "The use of computers to improve the professional level of teaching and learning." *Экономика и социум* 6 (73) (2020): 234-236.
6. Qodirova, G. T. "The didactic concept of teaching based on computer technologies." *Экономика и социум* 6 (73) (2020): 224-226.
7. TILLABAYEVA, Feruzaxon. "RUS VA O'ZBEK TOPISHMOQLARIDA TABU, MAROSIM HAMDA URF-ODATLARGA OID TUSHUNCHALAR IFODASI." *News of the NUUz* 1.1.7 (2024): 340-342.
8. Vakhidova, F. "INGLIZ YURIDIK TERMINLARINING LEKSIK-SEMANTIK IFODALANISHI." *Namangan davlat universiteti Ilmiy axborotnomasi*,(7) (2023): 469-475.
9. Tillabayeva, G. "BOSHLANG'ICH TA'LIMDA TA'LIM TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNING SAMARALI JIHATLARI." *Форум молодых ученых* 10 (74) (2022): 3-6.
10. Джаббарова, Ч., and Н. Абдуллаева. "BHMS va MHXS konvergentsiyasi sharoitida majburiyatlar hisobini takomillashtirish." *Новый Узбекистан: успешный международный опыт внедрения международных стандартов финансовой отчетности* 1.5 (2022): 266-269.
11. Abdullaeva, N. "PERSONALITY-ORIENTED TECHNOLOGIES IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING." *Science and innovation* 3.B9 (2024): 54-57.
12. Абдуллаева, Наргиза Собиржоновна, and Набижон Солиевич Темиров. "ОБУЧЕНИЕ ИНОЯЗЫЧНОМУ ЯЗЫКОВОМУ МАТЕРИАЛУ В НЕЯЗЫКОВОМ ВУЗЕ." *Science and innovation* 2.Special Issue 5 (2023): 135-139.